

Sashen Hulda da Jama'a na Ofishin Jakadancin Kasar Amirka,
Lamba 1075, Titin Diplomatic Drive, Babban Birnin Abuja,
Wayar Tarho: 09-461-4000. Yanar-gizo: <http://nigeria.usembassy.gov>

Afrika: 'Gindin Zaman Mulkin Demokradiiyya'

- *John Kerry*

BAKON MARUBUCI

Birnin Washington, DC — A watan Mayun da ya wuce, na ga wani abin mamaki. Na samu dama, tare da shugabannin daukacin kasashen Afrika, na shaida mika mulki, a cikin ruwan sanyi, a tsakanin wadansu jam'iyyun siyasa, biyu, a Nijeriya.

Na je Birnin Lagos, a farkon wannan shekarar, domin jaddada cewa, ga Kasar Amirka, kulum Nijeriya kara bunkasa ta ke yi, a matsayin muhimmiyar Kawarta, wadda ke da gagarumar rawar da za ta taka, a fannonin harkokin tsaro da wadata, a yankin. Har ila yau, na bayyana cewa, yana da muhimmanci ga wadannan zabubbukan, su shimfida wani tafarki, na mulkin demokradiiyya, a daukacin nahiyan.

Babu tababar cewa, wannan shine samun gindin zaman mulkin demokradiiyya, a Afrika. Daga bisani, a wannan watan, kasahe hudu – Guinea, da Tanzania, da Côte d'Ivoire, da ma Jumhuriyar Afrika ta Tsakiya – sun shirya gudanar da zabubbukan shugaban kasa, nan ba da jimawa ba, muna fatan ganin an gudanar da zabubbuka a Kasar Burkina Faso. Dole, jama'a a fadin Afrika, sun yi amfanai da wannan damar, ta fadar albarkacin bakinsu; dole kuma shugabanni su saurare su.

Kalubalar ba ta wasa ba ce. Shekaru, arutan, fatara da fari da yake-yake, da ma ba'kin mulkin shugabanni, sun dakushe shekarun da ya kamata Afrika ta samu wadata da zaman lafiya.

Ya kamata, a guje wa yi wa irin wannan kalubalar da makamantanta, daukar sakainar kashi, ko kuma a yi watsi da irin nasarorin da aka samu.

A Afrika, kamar sauran wurare, jama'a na kishirwarwar gwamnatocin da jama'a za su zaba, ma su adalci da kyautatawa. Ka da mu yi wani wasi-wasi, kan ci gabon mulkin demokradiiyyar da zai kai mu ga samun nasarori, ta kowane fanni, game da abinda ya shafe mu.

A Kasar Burkina Faso, zarata, kuma baraden jama'a, sun nuna bukatarsu, har sau biyu, inda suka samu nasarar yunkurawa, kan magance kokarin yi wa mulkin demokradiiyya rauni. An yi haka, a bara, lokacin da tsohon shugaban kasar ya yi

tazarce, bayan ya yi shekaru 27, yana mulki; haka kuma a watan da ya wuce, lokacin da jama'ar Burkina Faso suka yi gangamin hambare wani kokarin juyin mulkin da wadansu dogarawan Rundunar Tsaron Fadar Shugaban Kasa suka yi.

A Jumhuriyar Demokradiyyar Kasar Congo, mun ga yadda al'ummar kasa suka koka, wani lokacin ma, suka sayar da rayukansu, domin ingiza aiwatar da gaskiya, a cikin lokaci, da ma gudanar da zaben adalci.

Kuma mun ga irin wannan kishirwar ta mulkin demokradiyya, ta faru, a wajen Afrika. Kwanan nan, kasashen Indonesia, da Sri Lanka da ma Panama, suka shiga sahun gudanar da zabubbuka, masu tsabtar da aka zabi sababbin shugabanni, aka kuma karfafa cibiyoyin mulkin na demokradiyya.

Kalubalar dake gabamu, a Afrika, ita ce, ta gudanar da zabubukan demokradiyyar da jama'a ke bukata. Kasashen da aka shirya za su yi zabubukan, sun bambanta, a tarihance, da ma yanayi, amma, kowannensu, na da damar da zai inganta shika-shikan mulkin na demokradiyya, da ciyar da tattalin arziki gaba, da samar da wadata.

Kasar Côte d'Ivoire, na iya taka rawar-gani, dangane da irin mawuyacin zaben, mai tayar da hankalin, da ta gudanar a 2010, bisa ga irin abubuwan da suka faru da kuma matsayinta, na shugaba, a wannan yankin.

Kasar Tanzania na shirin mika mulki, a karo na hudu, tsakanin zababun shugabanni, tun lokacin da ta samu mulkin kai. Idan aka mutunta ka'idar Tsarin Mulkin Kasar Tanzania, na shugabanci, sau biyu, kacal, da kuma sauwa daga kan karagar mulki, to, Shugaba Jakaya Kikwete zai bude wata gagarumar gasa, mai tsabta, a tsakanin masu neman haye karagar.

Kasar Guinea na neman kubuta daga bala'in cutar Ebola, amma, jama'arta, na kuma kiran da a shimpida gudanar da zaben da zai sanya su zabi wanda suke so.

A halin yanzu, gwamnatin da aka damka wa mulki, a Kasar Burkina Faso, ta na ta kokarin tabbar da alkawurran da ta yi, ga mulkin na demokradiyya, wajen hanzarta gudanar da zaben adalci.

Zabubbuka na da muhimmancin gaske, amma, sai an yi da gaske, domin zabubbuka ba su ne, kadai, ke canja yanayin jama'a ba. Dole, jama'a su hada hannu da gwamnatinsu, da ma sauran jama'a, game da tantauna harkokin siyasa, da yin muhawara, a kullum, ba wai sai rabar zabe ba.

Wani abin dake da muhimmanci shine mutunta wa'adin shugabanci. Ba demokradiyya ba ce, shugaba ya zarce duk wata dokar tsarin mulki, don son zuciyarsa, ko wata galabar siyasa. Bugu da kari, kamata ya yi, duk wanda aka kayar, a zabe, ya rungumi kaddara, ya kuma hada hannun ganowa da aiwatar da duk wata mafitar kalubalen da ake fuskanta.

Ba wai kuma duk cikakken zaben shugaban kasa, a cikin ruwan sanyi, ke tabbatar da nasarar mulkin demokradiyya ba, amma, yana daya daga cikin manyan muhimman sharudsan kawo ci gaba a kowace kasar dake son bunkasa.

Kasashen da za su gudanar da zabubbuka, kwanan nan, na da damar da za su inganta mutuncin mulkin demokradiyyarsu, da kuma hada kan nahiyan, domin gane makama – mai muhimmancin amfani – da bukatun jama'arsu, na da su fadi albarkacin bakinsu.

Kasar Amirka ta dage wajen taimaka tabbatar da irin wadannan bukatu.

John Kerry, tsohon dan majalisar dattijai ne, daga Jihar Massachusetts, wanda ya shugabanci Kwamitin Harkokin Hulda da Kasashen Waje, wanda kuma shine Sakataren Gwamnatin Amirka, tun 2013.